

NA USKRS

MJESTO ŠARENI JAJA.

SVI U NAŠE KOLO!

I.

Po sred ravne Ungarie,
Gdje se širi oj Slavie
Dično pleme po imenu :
Starodavni mi Bunjevci,
Braća Srbi, dobri Šokeci.

„Vječni, dobri daj o Bože!
Da u rodu svi se slože.“
Daj da sinei roditelja'
Stuju krv svu do temelja :
„Da brat brata, seka seku
Ljubi — ko u starom vjeku.“

Tu zaigra od prosvjete
Divno kolo divne čete :
Brat uz seku svoje mile,
Pod barjakom naše Vile. —

Tko j' upio majke naše
Sladko mlieko, toga paše
Oj vriela ljubav roda svog
Ta svjedok tom' jest vječni Bog !

Svi u naše kolo hrla
Da se svojski sljube, grle,
Da zagrokta u jedan glas
Majko Slave, evo i nas !

Svi smo spremni, skladom složni,
Svjet nek vidi da smo možni
Čuvat branit, širit svoje —
Sve rodjeno naše što je.

Vruća ljubav, tvrda vjera,
Naše knjige evo pera !
Ta čuvat ćemo roda spas,
Oj dok je jednog braće nas !

Svi u kolo dakle sada,
Sada, sada il nikada ;
Sada sloge treba rada
Za izbjeći od propada.

Činom sada nek se vidi,
Tko se diči, — roda stidi :
Tko je junak roda sreće,
Kabanicu tkol' izkreće,

Tko li kukavica sina,
Kužna voda tudjeg mlina ;
Tko l' vražjom brazdom brazdi slog,
Ubio ga ah vični Bog ! — —

Ak' i jesmo razpršeni,
Mismo jošter izgubljeni :
Poznamo se što nas rodi,
„Jedna krvca sve razplodi.

Jednog roda isto sjeme,
Isti jezik, jedno pleme
U svih očih plamen isti,
U svih razum bistri, čisti.

A srčanost na svih licah,
Jakost snažnih sred mišicah,
Ista snaga, jedno sile,
Jedna braća 'ste Vile. —

Na junačke dakle noge.
Jednim duhom, vezom sloge !
Ta narod nam nesmi past,
Mora rasti, mora cvast ! —

Subotice ovam' bjela,
Što si toli nevesela ?

Što si toli pocnila,
U grob crni pohrnila ?

Gdè je tvoja prva slava ?
Bunjevačkih nam dedova ? —
Gdè je spomen, gdè li dika,
Tvog života gdè je slika ? !

Bunjevačka majko mila !
Dušom, srcem iz svih sila
Koj te ljubim, vjek milujem,
Zašt' da s Tebe suzo lijem ? !

Zar nerodiš više sinke,
Bunjevačkog roda dike ?
Ah delijo desne tvrde,
Mrveć lave, koj' te grde !

Nisi, nisi tomu kriva,
Sred izrodstva da si živa :
Porod da t' je skućen u rog,
Neka jim oprostí sám Bog !

Nu — hvala Bogu ! još je sreća,
Da imadeš sokolića',
Sred okrilja krasotice
Naše, naše Subotice.

Subotice slavni gradu,
Razpni jadra, veslo k' rãdu !
Daj prednjači, k' cilju okom,
Da za tobom drugi skokom !

Bunjevac.

SVI U NAŠE KOLOV.

II.

Ti Z o m b o r u starodavni,
Bunjevački gradu jadni !
Ti bez cvata naše nade,
Tko će zbrojit tvoje jade ?

Posred tvoga mirogoja,
Gdje je stara slava tvoja ?
Gdje ti pravo praotacah,
Naših starih bunjevacah ?

Gdje su pjesme, gdje li glas tvoj,
Pjesmom zboreć rode moj
Po sred grada Zomborije,
Kolo vodeć tve delije.

U sred tvojih zar nebriga',
Gdje je tvoja učna knjiga ?

Gdje su škole tvoji svetei,
Učenjaci tvoji sin i ?

Na ogujištu tve starine,
Sve propada, sve ti gine :
Sve se gazi, grdi, ruži,
Duh i krv se širom kuži. —

Zomborkinjo majko stara !
Tebi živoy srce para
Bodež trovni ah prokletstva !
S paklenjačkog tog izrodstva.

Dok sisaju, dotle tvoji, —
Kad odrastu on' kud koji,
Pripetljice svačje čete,
Tebi ledja, — tebi pete. —

Bunjevački gradu jao !
Duboko si smrtno pao :
Sakat život, muke dosta,
Tebi jadnom ništ neosta,

Ništa više do spomena,
Bunjevačkog ti plemena :
Što si bio sad već nisi,
Ni sam neznaš već čiji si !

Ti zomborski rode mili,
S tebe Vila gorko cvili
S nesvjestice da si mlitav,
Duhom, srcem nisi čitav,

Hoću reći : da nisi zdrav,
Nisi svojski svoj sav i prav :

Nu no s tvoje toli bludnje,
Koli s tudje zlobe, krivnje. --

Al još zato nije glava
S tvih ramenah pala, slava
Jošter može, mora sred nas
Srećom sinut i Tebi spas!

Svi u kolo dakle naše,
Gdje nas rodski vez sve paše :
Sve po jednoj majke srodne,
Istu braću, skladom složne.

Zomborio ! hajd u svoj krug,
Ti jedinstvenih druga drug !

Bjedovati gorkim jadom,
Moraš prestat, cvasti nadom
Hoćeš uz jedinstveni slog,
Jer će nad nam' bditi Bog !

Bunjevac.

SVI U NAŠE KOLO.

III.

Baja gradu od starine !
Bunjevačke djedovine
Nosiš jedva još spomena
Bunjevačkog ti korena.

Ništa više do imena,
Žive glave sred ramena
Nemaš, svega oplinjeu si,
Da jezikom već svoj nisi.

Sa gledišta našeg rodstva.
Ah ! nizko ti tja do rodstva
Ležiš, kukaš bez svojine,
Kana nesvoj kod tuđjine.

Sred duševnog bolovanja
Teških tvojih uzdisaja :
Tko će zbrojit, — tko li moći
Tvojim rauam lieka naći ?! —

Bajski rode ti si jao !
Preduboko duhom pao :
Slabe nade boljg žića,
Tvog duševnog uskrnuća. —

Gdje su škole, učitelji
Tvog jezika ljubitelji ?
U njih knjiga tvog jezika,
Sladka hrana od tvog mlička ?

Kaži svietu, neka čuje,
Kako ti se tu njeguje
Tvoje pravo sred ognjišta,
Tvojih škola i gojišta.

Gdje t' se jezik lomi čupa,
Vragometski sve kalupa
Po nakaznom kroju toli,
Da ti već i duša boli !

Pod udarcem te sudbine,
Sve propada, — sve ti gine,
Što si imo, svega nesta,
Jeziku ti jedva mjesta,

Još u erkvi, gdje se Boga
Moliš, slušaš kad tad svoga
Vjere pripovjedaoa,
Rajске sreće nosioca ? !

Ta kod istih već otaca,
Tvojih, častnih Franjevaca :
Naški rekuć kod Fratarah,
Propala su tvoja stara

Prava u svem tu prvenstvo,
Pod izlíkom — — — !
Tko je krivac, — znadu ljudi,
A Bog vječnji neka sudi, —

Bajski rode s nemilosti
Mrzla leda studenosti,
Sred izrodstva bez sinovah,
Duhom sputan u okovah

Stojiš jadan, jer neradjaš
„Umno blago,“ š čega padaš
Sokolićah bez Dorićah,
Nemaš više Ninkovićah !

Koj' su svojski teb' ljubili,
Svetinju ti vjek branili,
Da si prvi tu sav bio,
Bogu pjevo-il molio.

A što sada ? — kako s tobo m ?
Sred nasiljah toli mnogom
Silom jesi bez napora,
Jesi strupla suha kora.

Okaštreo ko bez granja'
Stojiš bez svog njegovanja,
I milinja znanja zdrava
Srodnih duša, brižnih glava. —

Tak' bez Svoga — napatka,
Bezsviestan si, mrtva lutka,
Osudjen si svim na volju,
Da te svak na ruku svoju

Kroji, dade drugi oblik,
Da si jedva već svom nalik !
Danas, sutra nećeš znati,
Kako ćeš se već i zvati.

Bunjevački, bajski rode !
Eto vrieme, za te zgođe,
Da se i ti iz drimeža
Već otreseš tog krpeža.

Ustaj, skoči, držse svojski
Shodnih sredstva u krug rodski
Hajde s nami složno u sklad,
Tad će rodom rodit naš rad !

„Samo tako, ne inako
Svanuti će rodu dan !
Samo tako, dić je lako
Prosvjetiti u rodu stan !“

Svi u kolo dakle naše !
Gdje nas rodski vez sve paše :
Sada, sada il nikada
Naša slava i pobjeda
Mora biti, tu je već čas,
Smrt il život, naš je spas !

Bunjevac.

MALI MUČENIK.

Zimskoga dana mjeseca siečnja g. 186* poljubio je mali Ivica po svom običaju iza jutarnje molitvice ruku staromu svomu otcu i svojoj starici majci. Uzeo u tanisticu malo suha krušca, ogrnu svoj kožuhač, nabio kućmicu na glavu, latio u ruku paličicu i pošao u bližnju šumu, da roditeljem u sobici napole smrznutim donese za ogriev svežaj drvah.

U putu je izpozdravljao na misiecu iduće ljude.

Zima je sjeverom žestoko bridila ručice njegove. Nu on je zaluškavajuć lamao suho granje i slagao na hrpicu. Pa kad htio kući da podje, evo mu iza ledjah izmed hrastja u pohode deset vojakah, s jednim častnikom oprieda, obučenih na tursku.

— Kako ti ime ? upita dvanajstgodišnja mladića turski častnik, uhvativ ga za ruku.

— Ivan. Odgovori mali Ivica.

— Jesi li ti Turčin il Kršćanin ?

— Kršćanin ; reče zaplašen momčić.

— Ako nećeš biti Turčin, dat ću te pogubiti ; — klanjaj turski ! izdere se častnik na sirotće.

— U Ime Otač i Sina i Duka Svetoga. Amen.

— Ti si katolik, vikne častnik, gorje od hrišćanina za nas Turke ! Ili klanjaj il umrij !

— Jest, ja sam katolik i kao katolik za svetu vjeru Isusovu rado umirem, — reče odvažno Ivica.

Častnik dade jednomu vojniku nekoliko parah, da donese iz sela pritegu (štrangu), pa će na granu debela hrasta objesiti mladića.

Misleći da će timi riečmi zaplašiti mlada junaka izbrekne se i opet na njega : da klanja.

Nu kad vidio da je sve uzalud, zaprietio Ivici da klanja ; jer će mu inače svezati oči, pa ga ustrieliti.

— Sloboduo ! Odgovori posve mirno dečarće.

— Žao mi olova i praha, žao truda i pritego, reče ljutit častnik, nego ga vodimo tamo — i bacimo pod led u jezero !

Dvojica pograbe mirno djetešce. Ivica je plakao, k nebu gledao i molio : dragi Isuse smiluj se meni i mojim

starim roditeljem ! i primi dušu moju !

Kada došli svi na pol duboka jezera, led pukne u hiljade stranah, pod njega propane i Ivica i jedanajst njegovih ubojica.

Mali mučeniče, moli Boga za nas !

Blaž.

O POTREBI I VAŽNOSTI PUČKI UČIONAIL.

Učeni su ljudi već od davnina uvidili, da su učione svakom i najprostim čovjeku nužne, ali naši prosti ljudi, koji u školu išli i slatki plod nauka uživali nisu, još i danas misle, da su škole i nauči samo za gospedsku djecu. Njeki od njih vele : „Ni su ni naši stari u školu išli, pak su dobro živili.“ Njeki opet kažu : „Šta će mojem sinu škole, neće misnik, neće gospodin biti, nego za plugom, kao i ja ići.“ Treći vele : „Ta evo već 30 ljeta protekoše, od kako su po krajini narodne škole na naš trošak zavedene, pak, kakvu korist od njih doživismo ?

Prvim od ovim odgovaram : Ako naši stari ni su u školu išli, to iz tog nesliedi da i mi našu djecu u školu slati netrebamo. Naši su stari sasvim drugi način življenja imali, i njihove potrebe bile su mnogo manje nego naše.

U staro vrijeme nije se bio sviet tako razplodio kao sad, bilo je puste zemlje dosta, oralo se je i sijalo svake skoro godine na drugom mjestu, pak je onda hrana i bez osobitog truda i vještine radjala ; livadah, paše i marve od svake vrsti bilo je izobilja. — Naši stari nisu se u svilu i kadifu zaodjevali, kao sad naša mladež, oni su stanovali u malimih, niskimih, kućamih, i smalim su troškom sve njihove potrebe namirivali ali sad je već sve drugčije. Nami su naša zemljišta izmjerena, ova kroz toliko vremena plod donoseći, morala su iznemoći, pak sad iziskuju, da im se trudom našim i vještinom podpomože.

Zemljišta se naša neumnozavaju, nego ostaju kolika su, a naroda od godine do godine sve više biva. Krajnje dakle doba sredstva iztraživati, kako bi se ista zemljišta popraviti mogla, da iz ovog što reko uviditi moći, da mi sad ne možemo, onako bezbrižno živiti, kao što su naši pradjedi u stara vrēmna živili ; jer više trebamo a štogod čovjek više koristi donase, Svaki će razuman čovjek treba, to se više i truditi mora, ako oće, da mu se ubožtvo a najposle i tudjinac u kuću neuseli, niti će tajiti, da je već i radi same materialne koristi od potrebe, djecu u školu slati, gdje će se štiti, pisati i polja svoja bolje obradivati, i marvu bolje odhranjivati naučiti.

Onim drugim koji kažu : „Šta će našem sinu škole, neće misnik, neće gospodin biti,“ odgovaram : „Istina je, da naša djeca nemogu sva gospoda biti, ali zato je ipak od potrebe, da u školu idu, već zato, jersmo mi svi od postanja pred zakonom jednaki. Onaj dakle, koji potrebu, djecu svoju u školu slati ne priznaje, taj nepozna ni Boga ni sebe samoga : nepromišlja, da smo mi svi na ovome svētu putnici putujući i vječnost, nesjeća se da u njemu i porodu njegovom obitava neumrla duša na sliku i priliku Božju stvorena, za koju bi se svaki kršćanin pravi više, nego za sve blago svēta ovoga pobrinuti morao ; neznade ili neće da znade, da je najsvetija dužnost njegova, djecu svoju ili sam ili po drugom naučiti, da Boga stvoritelja svoga poznaju i ljube, da mu se dostojno klanjaju i služe, i da tako ovoga svēta srećna, a na drugom blažena budu. Dakle, dragi moj domorodče, koji u školu išao i knjige učio nisi.“ Stavi ruku na prsa ili bolje rekuć na srčede, pak mi pravo kaži, je sili ti u stanju, sinove i kćeri tvoje kod kuće bez učitelja uputiti, da Boga u svoj veličini njegovoj poznaju, i spoznajući sva njegova dobroćinstva, njega dostojno ljube ? Kaži mi istinito, znaš li ti u čemu se pravo bogopoznanje, bogoljublje i bogoštovanje sastoji, i jesili ti, kao otac i prijatelj djeteta svoga, dužan njemu priliku pružiti, da kao dobar kršćanin, kao razuman i pošten čovjek, i kao vērni gradjanin slobodne carevine naše uzraste ? Kažimi napokon, nisili ti dužan briniti se, za život i zdravlje tvoje dēce, i nećeš li ti, kad se tvoje dēte razboli, vjesta liječnika tražiti, da ga izličiš ? Tak ako priznaješ, da je dužnost tvoja briniti se za tjelesno do-

bro dēce svoje, zašto nepriznaš, da si mnogo više za duševno spasenje njihovo se pobrinuti dužan ? — Evo kako te o tom sveti Mathia uči ; kojaje korist čovjeku, ako će sav vet pridobiti, a pri tom dušu svoju ušteti ?“

A na dalje veli : „Tražite najprvie kraljestvo nebesko i pravdu njegovu, a sve ostaloće vam se nadodati. Promisli nadalje, dobri moj domorodče, da smo mi svi sinovi nebeskog oca, svi baštenici kraljestva njegovoga, dakle i svi dužni savršeni biti, kao što je i Otac nebeski savršen, i nemoj odsele tvrditi, niti samo pomisliti, da su samo učione za onu djecu potrebne, koja su gospoda biti rada, već za svakog, koji pripoznaje, da je na sliku i priliku Božju stvoren i, da će jednom na drugom svitu za sva dila, svoja i zla, Bogu razlog dati morati. Onim najposlie, koji vele, da od 30 godinah zavedene škole narodne ni danas još ni kakve koristi nedono se, odgovaram : Istina je, da narodne škole do sad nisu potreboći naroda odgovarale ; ali tkoje tomu kriv ? Ako ću pravo reći, najviše ti, dobri moj domorodče, ti, koji školu u selu kao najveću tegobu smatraš ; koji učitelju tako neznatnu platju pružaš, da se svaki razuman, i koliko toliko prosvitljen čovjek učiteljskog zvanja kloniti mora ; koji — sva moguća sredstva upotribljavaš, da ti dēte u školu neide ; koji kod izbiranja učitelja negledaš na sposobnost njegovu, nego samo osobu tražiš, koja će ti podmanju plaću učiteljovati. Evo dragi domorodče moj, uzrokah, zašto narodne škole naše ni su, kakve bi biti mogle i morale. Opredieli ti učitelju dēce tvoje udobnu plaću, sagrađi u selu prostran i dovoljno rasvjetljen školski dom, šalji svu svoju za školu dorašlu djecu, mužku i žensku, svaki dan u školu, pa ćeš viditi za kratko vrijeme, koju korist narodne škole pružaju. A da šta te smeta, da se ti za potrebito odgojenje i izobraženje dēce tvoje kao što bi dužan bio nestaraš ? Poslušajme kazat ću ti : smeta ti, prvo to, što se ti za tvoje materialne, blagostanje više, nego za duševno brineš, i tako iz samog koristoljublja u sebi čovječnost gaziš, koja te od nerazložne živine razliku je. Ti da tri sina za školu dorašla imaš, ni jednog nebi dragovoljno u školu dao ; niti se pobrinuo, da ti se barem jedan od njih u školi kao dobar, razuman i Bogu ugodan čovjek odhrani, već bi jednog za krmcimah, drugog za govedimah, a trećeg za kozama illi ovcamah poslao ; izgovarajući se, da nemožeš bez marve živiti, ni ti ju porad dječinj škole raspaliti. — Nebrineš li se ti ovim načinom više za materialno blagostanje, nego za moralno, više za tvoju marvu, nego za tvoju djecu ?

Druga je smetnja ona svakom prostom čovjeku prirodna predsuda, po kojoj se on slepo onog samo drži, što su stari njegovi u običaj uzeli, neiztraživajući ; jeli istinito i pravo illi ne, niti se obzirući, kako otom razumni ljudi misle i sude. Ovo je pravo ubistvo našega naroda, ovo je nevolja, koja mu nedade osvejtiti se i očima progledati. Evo kako o tom prosti narod naš mudruje : „Ni moji stari nisu njive gnojili, paksu imali hrane dosta, jer kad Bog da, rodi hrana i brez gnoja.“ Ni moj otac nije u školu išao, pak je živio. „Ni moja mati nije, dok je djevojka bila redovala, t. j. kuhala, kruh mjesila, krave i ovce dojila, zašto bi moja kći ?“ Treća smetnja je praznoverje. Ovo je, kao što sama riječ dokazuje, baština onih ljudi, koji su kod očiju slepi, ter ono za istinito drže, što je proti naravi, proti zdravom razumu i zakonu Božjem. Evo što ovakovi ljudi bez svakog razsudjenja vērjuju i za istinito drže : Da ima vilah, vēštica, morah, i vukodlakah ; da su vēštice illi stare babe u stanju kravi, kozi illi ovcu mleka oduzeti, da vračara može dēte illi čovēka bajuci od groznice illi budr kakve druge bolesti osloboditi, da čovēk može na vilovsko kolo illi na smet nagaziti i sakat ostati ; da jedan čovēk drugog, illi marvinče njegovo ureći može ; da u utorak nevalja pluga na njivu iztjerivati i mnoga ostala. Mili domorodče ! dok god se ti ovih strašilah ne oslobodiš, nenadaj se nikakovom dobru ni ovog ni onog svēta ; zato, ako si svom dobru rad, a ti poslušaj o tom moj dobromisleći savjet. Ti kažeš : „treba mi pastirah, zato nemogu moje sinove i kćeri u školu slati.““

Svakom je poznato, da je marva seljanu od koristi, i da ona pastira treća; ali iz tog neslidi, da tvoji sinovi i kćeri pastiri biti moraju u vreme, kad bi u školu ići i učiti se treba li, jer ako ti mnogo marve imaš, to je i vredno pastiraim najmiti, ona će ga sama plaćati, ako li si o malo marvi, a ti uzmi u društvu sa još nekoliko seljanah obćinskog pastira, pakćeš po razmjerju marve pastiru manje plaćati morati. Djeca će tvoja međjutim u školi potrebite nauke crpiti, i izišavši iz škole kao razumni i dobronaravni mladići i djēviee troškove pastirom pružane svojom umjetnoštom i pomnjom naskoro izplatiti, a tičeš se kao otac obitelji, radovati i veseliti, da si dobru, Bogu i ljudma ugodnu djēcu odhranio, i tako najsvetijoj dužnosti tvojoj zadovoljio i. t. d.

Predsuda ne samo da nikakve koristi nedonosi, već ti još i škodi, jer ti nedade o stvarmah, s koji mi se svakidan baviš, razumno promišljati. Ti veliš: Ni moji stari ni su njive gnojili, pak su imali hrane dosta.“ Onaj pak, koji je naučio razumom se svojim služiti ovako umstvuje: „Ima zemlje i krčevine; ali zemlja, koja kroz mnogo godinah nepristano plod donosi, mora jednom iznemoći, pak onda ju valja gnojiti. ili pustiti, da se kroz nekoliko godinah odmara. Veliš na dalje: „Ni moji stari nisu u školu išli, pak su dobro živili.“ Ako se dobar život samo u jelu i pitju sastoji, to dopuštam da su tvoji stari dobro živili, jer za bolje znali nisu: ako li pak promislimo, da je čovjek — od Boga s razumom i slobodnom voljom obdaren — prije svega nastojati dužan, svoje uzvišeno opredjelenje postignuti, t. j. Bogu ugodan biti, onda pravog uzroka neimamo, tvojim starim dobar život njihov zavidi. Samo to još primjetiti moram, dočim, su naši stari barem dosta jesti i piti imali, ti za kratko vreme ni ti tjelesni daroval nečeš zadosta uživati moći, ako način života tvog nepromeniš, ili nastajao nebudeš, da barem djeca tvoja pohodeći školu pametnija i razumnija od tebe budu. Veliš najposlie: „Ni moja mati nije, dok je djevojka bila, redovala, t. j. kruh miesila, krave, koze i ovce dojila i ručak kuhala, zašto bi moja kći?“ Drāgi Domorodče! baš zato, što se naše djevojke iz malena neuče kuhati, krave, ovce i koze dojiti, kruh miesiti i peći, sir i maslo spravljati, u vrtu raditi zato vi i nemate što bi — vam tribalo. Baš ovo je najveći nedostatak, koji vas ubija koji vas priče, da drugim prosvjećenim narodom slediti nemožete. Pogledajte Njemce u susjedstvu vašem, kako se oni liepo hrane i u kakvom izobilju žive, a kako ste vi naprotiv ciele godine željni liep zalogaj pojediti, ne zato, što vam smoka i variva manjka, nego što ni jedne ženske glave u kući neimate, koja bi vam šta čestita spraviti znala. Lvo dakle vas je vaša predsuda dovela, da i u izobilju hudo živiti morate! Praznovjērje je ono zlo, koje čoveka priče pravu božanstvenu istinu tražiti i poznati, ter razumom se svojim dostojno služiti.

Kako bi on i samo pomisliti magao, da vračara baba bolesnika s golim ričma t. j. bajanjem i čaranjem izliečiti može, kad on znade, da je Bog čoveku za liek opredielio različite trave i biline, u koje je on radi toga još kod stvaranja svieta kriepost lekovitu postavio. — Sad promotri još, domorodče moj! Kako je zanemarenje pučke izobraženosti i samom Bogu protivno. Spasitelj naš uči nas, da ljubimo Gospodina Boga iz sveg sreća našeg, iz sve duše naše, iz sve pameti naše i kriposti naše, a bližnje naše t. j. sve ljude, kao nas same. Kaži mi dakle, jeli u izobraženosti zanemareni čovjek u stanju Boga istinito ljubiti? Nije doista, jer ga nepoznaje, a što čovek nepoznaje, ono nemože ni ljubiti. Boga ljubiti može samo onaj, koji je naučio, razumom se svojim, kao što valja, služiti, koji vlastitosti Božje poznaje, i koji motreći primudri stvor nebesah i zemlje i svega što na nebesi i na zemlji jest, njegovu veličinu, premudrost, i svemogućstvo dostojno štjuje, a to ti dobri moj domorodče nemožeš, jer se nisi naučio razumno suditi. Ah kako će št

Boga ljubiti, kad sam sebe neljubiš. Ali može biti da bar bližnje tvoje ljubiš, i u tom Bogu ugadjaš? Hodi da vidimo: Isukrstje iztolmačio zapovied ljubavi izskrnjega slediećim riečmah: Učini te ljudma svo ono što vi hoćete, da oni vami učinu; jer tojest, što zakon i proroci uče. Po ovoj božanstvenoj nauci morao bi ti djēcu tvoju dragovoljno u školu slati, da se nauče Boga i bližnje ljubiti, i da iz škole kao razumni i Bogu ugodni ljudi izidju; morao bi bližnjem tvom n svakoj nuždi i potrebi pomagati, njega: ako sputa istine i dobrih djelah sadje, na pravi put izvesti šnjim radost i žalost dieliti, a na protiv čuvati se, da ga ni u čem neuvridiš, nezakineš, neprivariš, neokradeš. Da je to tako, kamo naša sreća! nestalo bi tada zloće i opačine, bez zakonja, kradje, ubistva, i ostalog zla, a na miesto ovih strahilah uselila bi se u narod naš međjusobna ljubav, sloga i bratinstvo, a šnjimi blagosov božji i spasenje celoga naroda. Ali evo žalosti! ljubav se izskrnjega među neizobraženim ljudma slabo ili ni malo neštjuje, a zašto? Jer neimaju pravog pojma o vjerozakonu, pak zato sebično i koristoljubje za zloće nepriznaju. Osviesti se jednom, mili moj domorodče! Baci oko na dječicu tvoju, i upitaj sam sebe, odgovarajući ona duhu vrēmena? Jeli vladanje njihovo neporočno? Od kud se useliše tolika zla i opačine među narod naš? pakćeš se uvjeriti, da su to sve posledice zanemarenog odgojenja i izobraženja mladeži. Naša su djeca mužka i ženska većom stranom oštroumna i za svaku nauku sposobna, a ti si od prirode dobronaravan i poslušau. Nastoj dakle, da djeca tvoja sva u školu idu, da djeci svojoj dobrog i razumnog učitelja nabaviš, da učitelja udobno plaćaš i da mu kod svake prigode na pomoć priskočiš, pak budi uvjēren, da će škole naše za kratko vrieme na čudorednost mladeži naše ugodno djelati, da će one iz naše domovine zloće i opačine, kao vjetar gustu maglu, razagnati, i u mlada sreća milog narštjaja našeg dobro sjeme posijati, iz kojeg će umjētnost, radinost, bogo i bratoljublje, vjērnost prama caru i domovini ponići, i plod obēeg blagostanja našeg proizvesti, što da dopusti i izvesti nam pomogne milostivi i blagi Bog. U Bajmoku Gábor Mrković (Dzelát) učitelj.

KNJIŽEVNOST.

* (Društvo svetojeronimsko) u Zagrebu obdržavalo je 23. siečnja u nadb. zagr. sjeminištu kraj prisutnih 28 članovah petu svoju sjednicu. Izdalo je dosad 11 knjigah u 103 štampana arka, a 50.000 komadah, od kojih je i nam Bunjevce, uz srdačnu našu zahvalnost! darovalo liepi broj. Molili bi sl. odbor, da bi se dobrostivo obazrio kroz Blaža Modrošića kapelana u Kurd — i (z. p. Hőgyész; Tolna) i na naše šokce u Baranji i Tolni, ako bi mu kakogod dopuš-tale rođubive sile. Mi dubokom harnostju bilježimo svaki darak, i izgledjuć željno „Život Svetih“ molimo od Boga toj matici pučko nauke sve radostnije života dane!

(Da naši Svećenici poznaju djela ovog plemenitog društva kako nepoznaju, u veliko bi proslavljali Boga ako bi znali: da su se knjige po ovom društvu izdane u familie njihova stada uselile! Ništa lakše bratjo za neima jeftinii knjiga na svietu, jedanput na uviek položite 5 for. pak imate svake godine božjim duhom nadahnjene, i koristnim naukam napunjene knjige. Pravila ovog Slavnog Društva opisuju se Svake godine u Danici t. j. kalendaru, kog izdaje. Bratjo uzmite i štijte pak će vam se sgodit ko jadnoć sv. Augštinu: Ured.)

* (Marta Posadnica), tragedija Matije Bana izašla je kod g. Drag. Prettnera u Dubrovniku i stoji 80 nč. Mejrima je doživila bila u „Nevenu“ Tkalčevićevih prigovorah, nu mi se klanjamo pjesničkomu duhu našega veterana M. Bana!

+ (Slavjan), časopis, izlazi (u sv.) 10 putah na godinu u Celovcu (Klagenfurt, Koruška) trudom Matije Majara za 3 fr. Blaž.